

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Forum Competens Quæstionibus ex Universo Jure
selectis, atque ad praxin utilissimis illustratum, Seu
Tractatus Canonico-Civilis**

Friderich, Melchior

Ingolstadium, 1709

§. V. An in Domicilio communi acquiratur Forum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61662](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61662)

rat, oriundus &c. Ubi dum dicitur *in hoc casu*, videtur significari, hunc casum esse specialem & exceptum, & quoad alia forum non acquiri in loco originis. Glossa, Gemin. n. 10. Franc. n. 3. ac Oliva p. 3. For. Eccl. q. 21. n. 15. Sed neque Ordines conferri ibi possunt, ubi quis natus fuit tantum in itinere aut ubi parentes alibi domicilium habentes per breve duntaxat tempus commorati sunt. Colligitur ex L. Cirves C. de Incolis, & docent Panor. in L. Rodolphus de Rescr. n. 9. Laym. L. 5. tr. 9. c. 9. n. 10. Barbof. de Offic. Episc. alleg. 4. n. 18. Henriq. L. 10. c. 22. §. 1. Oliva l. c. n. 10. & sequitur ex dictis n. 118. Neque conferri possunt in loco originis tantum paternæ, sed solum propriæ, ut contra Barbofa l. c. n. 4. malè quosdam pro se allegantem docent Joan. Andr. Gemin. Franc. Henriq. ll. cc. Graff. tit. de probat. decis. 15. Valasc. alleg. 5. n. 25. Quaranta in Bullar. V. Ordo, Oliva l. c. n. 25. patetque ex citatis verbis *de cujus Diocesi is est oriundus*, non pater.

§. V.

An in Domicilio Communi acquiratur Forum.

SUMMARIUM.

125. Roma olim commune erat domicilium Romano Imperio subditorum.
126. Non item hodie.
127. Nisi quoad causas Ecclesiasticas.
128. Commune domicilium est, ubi est Imperator.
129. Curia est, ubi Pontifex & Imperator, aut ejus Ministri & tribunal.
130. In loco domicilij communis solum convenitur, qui ibi est presens.
131. Nisi cause sint graviores, aut eas ad se advocet Princeps.
132. In certis casibus datur ius revocandi causam à Foro communi ad particulare.
133. Explicatur, quinam hujusmodi casus sint.
134. Quandonam Legati jus habeant causam revocandi domum.

135. *Revocanti statuitur terminus causam introducendi in Foro particulari, nec auditur post litem contestatam.*

125. Roma, dicebat Tullius Cicero 2. *de Lege Agr. contra Rullum, communis patria omnium nostrum, & Modestini. L. 33. ff. ad municip. Roma, inquit, communis nostra patria est.* Idemque repetitur *L. si duas 6. §. 11. ff. de Excus. tut. L. ult. ff. de Interdict. & Relegat.* Hinc subjecti Romano Imperio conveniri Romæ poterant, propter originem & plenitudinem potestatis, licet ibi nec domicilium habuissent, nec contraxissent, nec deliquissent. *L. Nec cum 28. §. 4. ff. Ex quib. caus. major. Bart. in cit. L. 33. Castr. in L. eum qui. §. 1. n. 3. de Constit. pecun. Alex. in L. si legatus. prin. ff. ad Trebell. Jason in L. 6. ff. de legib. n. 6. eò quòd in Orbe Romano qui sunt, ex constitutione Imp. Antonini cives Romani effecti sunt, ut ait JC. L. 17. ff. de statu hom. & Justin. Novell. 78. c. 5.*

126. Verùm hoc non ampliùs obtinet, cùm Roma modò non sit sedes Imperatoris, nec ejusdem jurisdictioni subjecta, sed SS. Pontificis, ut cum Catholicis DD. tenent Matth. Stephani *L. 1. c. 28. de jurisd. n. 21. aliique Heterodoxi.* Nam quidquid sit de donatione urbis Romæ à Constantino facta, quam hodie multi reiiciunt, excepto Palatio Lateranensi, certum est, quòd Pipinus Rex Franciæ, cùm anno 755. in Italiam cum exercitu transgressus omnes Civitates Exarchatùs Romani occupasset, eas donarit S. Petro & Ecclesiæ Romanæ, clavibus per Fulrardum Abbatem S. Dionysij suum Sacellanum aræ Divorum Petri & Pauli impositis unà cum Donationis, quam sanctis hisce Apostolis fecerat, instrumento, suâ & filiorum, ac Optimatum manu subscripto. Eamque postea anno 774. ejus filius Carolus M. victo Desiderio Rege Longobardorum, sanctæ Sedi confirmavit juramento ac instrumento solemnì à se & à Proceribus ac Episcopis subscripto, auxitque adjectâ terrâ Sabinorum, Ducatu Spoletano & Beneventano, pluribusque alijs ditionibus. Eandem Pontifici Paschali Ludovicus Pius adjectis alijs possessionibus confirmavit

firmavit anno 817. cujus donationis literas ab ipso & tribus filijs, decem Episcopis, & quindecim Comitibus subscriptas recitat Baronius *ad eundem annum 817. n. 10.* Demum ratam eam habuit Carolus Calvus, addito Ducatu Capuæ, ac pluribus alijs Civitatibus, cedens Pontifici Joanni VIII. anno 876. absolutam & supremam potestatem in terris, quas Patrimonium S. Petri dicimus. Quin jam ante Pipinum Roma multæque aliæ urbes sub dominio sacræ Sedis erant. Thomasin. p. 3. *Vet. & Nova Eccl. Discip. L. 1. c. 29. à n. 6.* Baronius *l. c. & ad ann. 755. n. 27. ann. 774. n. 5.* Morerus in *Diction. Histor. V. Constantin le Grand. §. lorsque l'Empereur, & §. seq.* Afferunt quidem Gloss. 2. in *L. Cives C. de Incolis*, Bart. in *cit. L. Roma & L. Hostes. ff. de Captiv. n. 6.* Imola in *c. fin. de Foro comp. n. 2. & Dec. in c. Meminimus de Appell. n. 5.* etiam hodie Romam dici patriam communem, & omnes Romano Imperio subditos dici Cives Romanos; tum quòd Jus antiquum quoad hoc non inveniatur correctum; tum quòd jurisdictio in SS. Pontifices cum omnibus suis privilegijs translata fuerit: ex quo consequens esse videtur, quod tradit Andr. Sicul. in *cit. c. ult. n. 2.* Romam adhuc commune forum esse etiam quoad laicos. Meritò tamen id alij cum Anton. in *cit. C. fin. n. 23. & Felin. n. 25.* rejiciunt, tenentque, laicos Romæ in temporalibus & profanis causis conveniri non posse, nisi SS. Pontificis temporali jurisditioni sint subjecti, uti sunt, qui in Patrimonio D. Petri degunt.

127. Illud certum est ex *C. fin. de Foro comp.* Romam Ecclesiasticarum personarum communem etiam hodie patriam esse, cumque etiam laici in causis Ecclesiasticis forum Ecclesiæ fortiantur, etiam isti in dictis causis conveniri poterunt, ut observant Petr. Barbosa in *L. 2. §. Legatis ff. de judicijs n. 33.* Covarr. *pract. qq. c. 5. prin. Oliva p. 3. Fori Eccl. q. 25. n. 1.* & hoc teste omnes Interp. in *cit. C. ult.* Cæterùm Roma hîc non est materialiter accipienda & pro determinata urbe, quæ eo nomine appellatur, sed pro illo loco, ubi Pontifex residet, sive Roma is sit,
sive

five alius: ubicunque enim is refederit, ibi sedes & Curia Pontificia erit. *L. 1. §. sed etsi C. de Vet. jure enucl.* Covarr. *pract. 99. c. 4. n. 10. & seqq.* cum Innoc. Panor. Felin. Butr. Dec. Bald. Curt. Jun. Hinc cum Clem. V. Joan. XXII. Benedict. XII. Clem. VI. & Innocent. VI. per annos amplius 70. residerent in Gallijs (in Captivitate, ut loquuntur Itali, Babylonica, quòd totidem annis filij Israël Babylone captivi fuissent) conveniri ibi in causis Ecclesiasticis poterant fideles, æquè ac Romæ priùs conveniri potuere.

128. Ex quo ob paritatem rationis inferunt Bald. *in rubr. C. qui accus. non poss. u. 1. Dec. in C. Meminimus de prob. n. 12. Imola & Butrio in cit. C. ult. Barbosa l. c. n. 41.* cum Gloss. communiter recepta *in cit. L. Roma & in L. Nec non §. fin autem. ff. ex quib. caus. major.* quemvis Romani Imperij subditum posse hodie conveniri ibi, ubi Imperator est: eò quòd commune domicilium est domicilium Imperij, cum omnes, qui sub Imperio domicilium habent, subditi Imperij dicantur, & legibus ac constitutionibus Imperialibus subijciantur. Gaill. *L. 2. obs. 36. n. 3. Matth. Stephani l. c. n. 22.* Neque dum Populus Romanus omnem potestatem transtulit in Imperatorem *L. 1. ff. de Constit. Princip.* eam urbi Romanæ prerogativam reservavit, ut ibi suprema Curia maneret.

129. Sed controversum adhuc est, ubinam Curia SS. Pontificis vel Imperatoris esse censeatur. In tres opiniones super hac quaestione abierunt DD. Primò Gloss. *in Extrav. Execrabilis de prob. V. Romana Curia* cum Innoc. Panor. Butr. & Franco tenet, ibi Curiam esse, ubi est Pontifex aut Imperator, tametsi ibi ejusdem Cancellaria & Consiliarij non sint. Secundò alij affirmant, ibi tantum Curiam esse, ubi supremum Principis tribunal ordinarium est, sive ibidem Princeps sit sive non. Ita Covarr. *l. c. Garcias p. 5. de Benef. c. 1. n. 388. Aug. Barbosa de Offic. Episc. alleg. 57. n. 128. Tertiò Petr. Barbosa l. c. 39. Felin. & Afflict. tradunt, utrobique curiam dici, & conveniri reum posse, ubi*

ubi videlicet tribunalia, ut aiunt, & audientia fuerint, & ubi Pontifex vel Imperator fuerit sine tribunalibus ac ministris. Hæc opinio præplacet. Prima ejus pars sumitur ex *Clem. Ne Romani* 2. §. 2. *de Elect.* altera ex *Clementis VIII. constitut. 45.* Ratio est, quia ubi Rex est, ibi Curia Regia esse dicitur. *Afflict. decis. 265.* *Rebuff. in Concord. V. Extra Curiam,* *Butr. in cit. c. ult. de Foro comp. n. 23.* *Tiraq. de Nobilit. c. 30. n. 4.* nec Princeps adstringitur ad jus dicendum in certo aliquo sui territorij loco; dummodò non dicat extra illud. Possè verò etiam ibi conventionem fieri, ubi tribunal & ministri regij sunt, tametsi Rex ibi non sit, dubium non est: cum ideo illi constituti sicut, ut nomine Regis jus dicant.

130. Jam verò, quod dictum hætenus est, in communi domicilio quemvis conveniri posse, intelligendum duntaxat est, si ibi inveniatur, qui convenitur. Colligitur ex *L. Nemo C. de jurisd. omn. jud. & L. 2. §. 4. § 5. ff. de iudic. & resolvunt Covarr. pract. c. 6. prin. Oliva l. cit. q. 25. n. 3.* ac alij. Ratio patet: quia quia nimium gravarentur subditi, si quantumvis longè absentes ad Curiam Principis promiscuè & passim ac in prima etiam instantia evocari possent: pariterque nimium oneraretur Curia Principis, si conventio indiscriminatim ibi fieri posset. Qua de causa erecta sunt plura tribunalia, diversique Judices dati sunt, ad quos subditi pro consequenda Justitia facillè accedere possent. *L. 1. §. Capta ff. de Orig. Jur. & L. 1. C. de Off. Prat. Prov. Afr. & ex eadem ratione in Republica Eccles. divisæ sunt Provinciae ac Dioceses, quarum jurisdictio turbaretur, magnaque induceretur confusio, si licitum semper foret summum tribunal adire.*

131. Hinc juxta *Trident. sess. 24. c. 20. de Refor.* causæ omnes in prima instantia coram Ordinarijs locorum agitandæ sunt. Neque virtute literarum Apostol. quisquam ultra duas dietas extra suam Diocesim trahi potest. *C. Nonnulli 28. de Rescript. quin nec ultra unam dietam. C. Statutum 11. §. 1. § 2. eod. in 6.* Hæbent tamen tam SS. Pontifex quàm Princeps secularis potestatem

tem avocandi ad se causas & ex justis ac rationabilibus causis compellendi etiam absentes, ut coram ipsis compareant. Neque hæc potestas ab ipsis alienari potest, ut cum Luca de Penna, Guil. Benedicto, ac alijs existimat Covarr. c. 4. pract. n. 1. Quin in causis majoribus, quarum cognitio Sedi Apost. semper reservata fuit, etiam in prima instantia adeundus est SS. Pontifex. C. *Majores. de Baptis. C. 1. de Jurament. calum. C. 1. de Translat. Episc. Trident. l. c. Sc. 5. cit. sess. 24.* Quales sunt, quæ spectant ad intelligendos articulos Fidei, discernendos libros Canonicos, ad declarandum sensum SS. Literarum, eaque, quæ ad materiam, formam, & ministros Sacramentorum pertinent; item illæ, quæ pertinent ad jura, obligationes, & immunitates Ordinis Clericalis, ac criminales causas Episcoporum, quæ privationem aut depositionem merentur, ac illorum electionem, confirmationem, Beneficia Sedi Apost. reservata &c.

132. Sed etiam illi, qui in Curia reperiuntur, conveniri ibi non semper queunt, quando videlicet habent jus revocandi domum, seu petendi, ut causa ad forum ipsorum particulare, v. g. ad locum domicilij, ubi habitant, aut contractus, remittatur, quòd in curia ad respondendum non sint instructi. Differt hoc jus revocandi domum à jure declinandi forum. Ille enim propriè declinat formam, qui non est subjectus jurisdictioni: is verò, qui domum revocat, subjectus quidem est jurisdictioni, ex aliqua tamen legitima causa respondere non tenetur. Socin. in C. *fin. de Foro comp. n. 61.* Jus autem revocandi domum habent non solum Legati, & qui in aulis Principum sunt; sed etiam missi à patria, & qui dicendi testimonij causâ ad Curiam evocantur. L. 2. §. 2. ff. *de iudic. L. sed etsi 28. §. fin. ff. ex quib. caus. major.*

133. Causæ, ex quibus jus revocandi competit, vel necessariae sunt, vel probabiles. cit. C. *ult. de Foro comp.* Prima necessaria est legationis. cit. L. 2. §. 3. Ratio est, ne Legatus ab officio legationis avocetur. L. *non alia L. de eo autem L. quid cum ff. de iudic.* Idque procedit, non solum de Legato missi à Principe, sed

sed quolibet alio, qui à domino vel communitate mittitur ad Principem, & de Prælato in causa suæ Ecclesiæ ad Curiam veniente. Secunda: si quis evocatus sit à Principe, ut alijs respondeat. Si enim in alia causa conveniatur, quàm ob eam, ad quam evocatus est, jus revocandi habet. Gloss. & Joan. Andr. in cit. C. ult. Gilhaufen *arb. judic. c. 1. p. 2. §. 5. n. 4.* Tertia: si evocatus est testimonij ferendi causâ, cit. L. 2. §. 3. Quarta: si vocatur causâ judicandi, cit. L. 2. §. 2. quia in his casibus parere evocanti tenetur. Sunt præter has causas necessarias aliæ justæ & probabiles, quas dicunt *quasi necessarias*. Qualis est causa appellationis: nam *ei quoque, qui ipse provocavit, non imponitur necessitas intra tempora provocationis exercenda, Romæ vel alio loco, ubi provocatio exercetur, alijs pulsantibus respondere*, ut ait JC. cit. L. 2. §. 3. ubi similis causa additur, eum videlicet, qui tutelæ reddendæ causâ Romam erat evocatus, alterius tutelæ causâ, cujus causâ non erat evocatus, non debere compelli iudicium suscipere. Quod Innocent in cit. C. ult. ad quamcunque causam rationis ob administrationem reddendæ extendit per L. 1. §. 2. C. ubi de Crim. agi oport. Addunt Gloss. in cit. L. 2. §. 3. V. causâ venerat, Butr. Panor. & Felin. in cit. C. ult. & hoc teste communis DD. sufficere ad petendam revocationem quamcunque aliam causam justam & probabilem, ex qua aliquis ad Curiam venerit, ut si quis voti implendi causâ Romam eat aut peregrinationis; aut, uti cit. Glossa ait, si quis ad locum Curia accedat causâ visendi sui filij ibidem Studijs vacantem. Ut adeò juxta cit. DD. soli illi jus revocandi domum non habeant, qui Romam, vel Viennam veniunt ex causa omninò voluntaria. Gilhaufen l. c. n. 5. Requiritur tamen cit. C. ult. de Foro comp. causa necessaria, ut adeò juxta SS. Canones quæcunque alia probabilis & justa non sufficiat. Peregrin. de Fideicommiss. art. 53. n. 7. Petr. Barbosa in cit. L. 2. §. 3. n. 326.

134. Quamquam autem Legati in Curia Principis vel ejus Provincia conveniri nequeant ratione contractûs vel delicti, etiam
 O 2 ibidem,

ibidem, at ante legationem, initi aut commissi, ut cum communi tradunt Covarr. *c. 5. pract. n. 2. §. Et tamen*, & Barbosa *l. c. n. 104.* alij tamen jus revocandi domum non habent, sed conveniri possunt ratione contractus ibidem quocunque tempore celebrati, vel delicti commissi; nisi interim actioni præscripserint *cit. l. 2. §. 4. & DD. ibi, Panor. & Felin. l. c. Covarr. l. c. §. sedet.* Barbosa *l. c. n. 111.* Quin ij, qui Legati non sunt, jus revocandi non habent, si conveniantur in curia de contractibus aut delictis non in sua provincia ac loco domicilij, sed alibi commissis: ut adeò jus illud revocandi solùm habeant, si in sua civitate aut intra suam provinciam contraxerunt, ut textum *cit. l. 2. §. 5.* explicat Glossa communiter recepta, & Glossa *in cit. c. ult. V. Compello.* Sed neque Legati, multòque minùs alij, jus revocandi domum habent, quando tempore actio esset peritura ob eorum absentiam à domicilio vel provincia: cogj enim tunc possunt ad litem contestandam, ne adversario sua actio pereat. *L. 28. §. 4. ff. de Judic. & ibi Glossa ac DD.* At ubi primum lis fuerit contestata, causam remittendam esse ad Judicem competentem domicilij, tradunt Bart. & Angel *in cit. §. 4.* Barbosa *l. c. n. 213.* Oliva *p. 3. For. Eccl. q. 12. n. 16.* Si tamen actio foret talis, quæ per litis contestationem non perpetuatur, uti est actio de Dolo *L. fin. C. de Dolo.* non sufficeret litis contestatio, sed causa in curia terminanda foret. Bart. *l. c. n. 210.* Oliva *l. c. n. 17.* Quod semper procedit, quotiescunque periculum in mora est. *cit. l. 28. §. 1. Angel ibi.* Barbosa *l. c. n. 212.*

135. Duo hic ex plurimis, quæ de hoc jure revocandi domum tradunt Barbosa & Olivall. *cc. Donell. l. 17. Comment. c. 14.* Em. Gonzal. *in C. ult. de Foro comp.* addi expedit. Primum est, quòd Judex, coram quo excipitur ex privilegio revocandi, potest ac debet, saltem parte petente, statuere terminum excipienti, intra quem compareat coram Judice domicilij, eumque cogere ad cavendum de judicio fisci, juxta *cit. l. 2. §. 6 & ibi Glossa, Bart. ac DD. Panor. l. c. n. 49.* Quod universum de omni Judice etiam incom-

incompetente, qui remittit partes ad instantiam excipientis, tradit post Bart. Alex. Castr. Dec. Felin. ac alios Barbosa *l. c. n. 365*. Non tamen opus est cautione poenali, vel juratoriâ, aut fidejussoriâ; sed sufficit promissio simplex. *cit. L. 2. §. 6*. Alterum est, cum privilegium revocandi domum sit exceptio instar declinatoriæ fori, opponendam esse ante litis contestationem. Marian. *l. c. n. 6*. Felin. *l. c. col. ult. & in C. cum ordinem de Rescript. n. 15*. Em. Gonzal. *l. c.* Hæc porrò inutiliter disputata forent quoad Curiam Romanam, si verum esset, quod Felin. *cit. col. ult. v. ult.* tradit, juxta praxin illius Curix non permitti revocationem. Quæ tamen praxis quia dura est, nec à recentioribus DD. refertur, idcirco vel nunquam extitit vel sublata rursus fuit.

CAPUT II.

De Foro Delicti.

§. I.

An per Delictum Forum acquiritur.

SUMMARIUM.

136. Delinquens forum sortitur in loco delicti.
 137. Etiam privilegiatus.
 138. Tametsi habeat privilegium personale.
 139. Nisi sit Regularis, aut aliud privilegium in Corpore juris clausum habeat.
 140. Mandans puniri potest, ubi delictum mandatum est patratum.
 141. Forum Pœnitentiale non acquiritur in loco delicti.
136. Forum Domicilij universale esse, & cum alijs foris (excepto foro Feudi & rei sitæ, de quo infra *n. 216.*) concurrere, dixi *n. 103*. Unde subditus in loco sui domicilij propter crimen